

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Deres ref: 12/2136

Oslo 07.05/2013

HØRING – ENDRING I FORSKRIFT OM STATENS STIPEND OG GARANTIINNTEKTER FOR KUNSTNERE

Vi viser til høringsbrev av 08.03.2013.

Norske Kunsthåndverkere vil takke for en konstruktiv dialog med departementet i forbindelse med omleggingen av den garanterte minsteinntekten. Vi setter stor pris på å bli hørt av departementet i forhold nødvendigheten av langsiktighet i kunstnerstipendene, støtte til lange kunstnerskap og avvikling av avkortningsreglene. Vi anser at mange av kjerneverdiene i GI-ordningen videreføres i de nye stipendordningene.

NK er meget tilfredse med at det ikke foreslås noen endring i de sakkyndige komiteenes oppnevning og innstillingsarbeid, og at kunstnerorganisasjonene fortsatt skal oppnevne komiteene. Fagfellevurdering er et viktig prinsipp i det norske stipendsystemet. Vi støtter også at alle søknader skal innsendes Norsk kulturråd når den elektroniske søkerportalen er implementert.

NK vil berømme det arbeidet Kulturdepartementet har gjort for å oppdatere forskriftene, tilrettelegge for en digital søknadsprosess og fjerne unødvendige detaljer for å gi fleksibilitet i forvaltningen av stipendordningene.

Oppsummering av Norske Kunsthåndverkeres endringsforslag til forskriftene:

1. Tydeligere forskrifter om behandling av søknad om fornyelse av stipend for etablerte kunstnere
2. Ingen behovsprøving ved søknad på nye stipend
3. Krav om bedre vilkår for egeninntekter for GI-innehavere
4. Krav om lønnsvekstmekanismer for GI og arbeidsstipend

FORSKRIFTENE TIL DE NYE STIPENDENE § 22 OG 23

NK støtter formuleringene til formål og tildelingskriterier for stipend for etablerte kunstnere og seniorkunstnere. Vi er meget tilfredse med varighet på ti år på stipend for etablerte kunstnere, med mulighet for fornyelse på ytterligere ti år etter søknad, samt at lønnsnivå settes lik dagens GI.

På side 9 i høringsnotatet fremgår det at det "legges til grunn at det nye stipendet for etablerte kunstnere skal være basert på samme faglige kvalitetskrav som garantiinntekten [....]". Dette forstår vi som at NK kan videreføre de faglige kriteriene, som vi til nå har brukt i vurderingen av GI-søknadene, på de nye stipendordningene for hhv. etablerte kunstnere og seniorkunstnere. Dette var for øvrig også anbefalingen fra Kunstnernettverket høsten 2011: "Tildelingskriterier skal være strenge og på linje med kriteriene for dagens GI." NK mener det er viktig å videreføre faglige kriterier for de nye stipendene. Vi har god erfaring med disse kriteriene, og mener de fungerer etter hensikten. De gir en god faglig sikring av stipendbehandlingen, og gjør det tydelig både for søkerne og innstillingskomiteen hva som skal til for å kunne søke på stipend for etablerte kunstnere og seniorkunstnere.

NK støtter også yrkesaktivitetsvurdering etter fem år, samt krav om årlig rapport om kunstnerisk aktivitet og brutto inntekt, med tilbakehold hvis ikke i orden. Det er også klokt at retten til stipend faller bort hvis kunstner ikke lenger har tilstrekkelig tilknytning til Norge.

TYDELIGERE FORSKRIFTER OM BEHANDLING AV SØKNAD OM FORNYELSE AV STIPEND

Det er godt tenkt at vedtak om fornyelse skal foreligge i god tid før stipendperioden utløper. NK vil imidlertid sette spørsmålstegn hvorvidt ett års varsel er praktisk gjennomførbart. Vi antar at det er meningen at søknad om fornyelse innsendes innen søknadsfristen 15/10 i det niende året, og i så fall foreligger vedtakene normalt fra Utvalget først i mars/ april, og da vil det kun være åtte måneder igjen av stipendperioden. Vi foreslår derfor at tidsfristen for vedtaket endres fra ett år til åtte måneder.

NK mener det bør tydeliggjøres ytterligere i forskriftene at søknad om fornyelse krever full søknad, og at sakkyndig komité skal behandle søknad om fornyelse på lik linje med alle andre søkere på stipend for etablerte. I forskriftenes § 22.6 kan det nå se ut som at søknad om fornyelse bare krever en yrkesaktivitetsvurdering, lik den som skal foretas etter 5 år. Om forskriftene ikke er tydelige på dette punktet, vil det være fare for at det utvikles uheldig og varierende praksis i behandlingen av fornyingssøknader.

Vi foreslår derfor følgende endringer til **§ 22.4 Varighet og fornyelse** (i kursiv):

Stipend for etablerte kunstnere tildeles for ti år. Stipendet kan fornyes for ytterligere ti år etter søknad. Slik fornyelse behandles av Utvalget *etter innstilling fra sakkyndig komité. Søknad om fornyelse skal behandles på lik linje med øvrige søknader til stipendet.* Vedtak om fornyelse skal foreligge senest *åtte måneder* før opprinnelig stipendperiode utløper.

BEHOVSPRØVING

Departementet ber høringsinstansene om synspunkter på inntektsvurdering underveis i stipendperioden og ved søknadstidspunktet. NK støtter det førstnevnte da det vil sikre stipendenes legitimitet i samfunnet. Verken kunstnerne eller Staten er tjent med at kunstnere med svært høye egeninntekter mottar statlige midler. Vi er også meget tilfreds med at vi er blitt hørt i forhold til at inntektsgrensene er satt på et romslig nivå. At forskriftene tillater gjennomsnittlige egeninntekter utover stipendbeløpet på inntil 6G gir rom for varierende inntekter, og er romslig nok til at den jevne kunstner ikke vil måtte foreta økonomiske tilpasninger til ordningen.

Vi anser at byråkratiet i forhold til en slik inntektsvurdering er overkommelig, og vil være vesentlig mindre enn dagens svært kompliserte avkortningssystem, som krever mye årlig individuell saksbehandling. For øvrig mener vi at hensynet til stipendordningenes legitimitet må tillegges mer vekt enn virkningen på administrasjonen av ordningen.

Når det gjelder vurdering av inntekter ved søknadstidspunktet, vil NK fraråde dette. Inntektsnivået ved søknadstidspunktet er ikke nødvendigvis representativt for nivået etter stipendtildeling, siden de fleste kunstnere vil benytte stipendinntektene til å trappe ned på annet inntektsgivende arbeid, for å fokusere mer på sin kunstneriske virksomhet. En slik behovsprøving vil derfor kunne virke diskriminerende, og hindre dyktige kunstnere å satse fullt på sitt kunstneriske virke. I tillegg tror vi også at kunstnere med jevnt høye kunstneriske inntekter, faktisk ikke vil søke disse stipendene.

KRAV OM BEDRE VILKÅR FOR EGENINNTEKTER FOR GI-INNEHAVERE

NK setter pris på at det legges tilrette for at GI-innehavere etter ønske kan gå over til stipend for seniorkunstnere, for dermed å nyte godt av uavkortet utbetaling av stipendbeløpet de siste ti årene før pensjonsalder. Det er også fint at det åpnes for frivillig konvertering til stipend for etablerte kunstnere, enskjønt vi ikke tror dette er noe våre medlemmer vil benytte seg av.

Vi er svært skuffet over å ikke bli hørt i forhold til forbedring av vilkårene for egeninntekt for GI-innehavere. NK har sammen med mange kunstnerorganisasjoner siden 2010 arbeidet for en forbedring av disse vilkårene. Vi opplevde i dialogen at KUD viste stor forståelse for prinsippet om det må være mulig å ha en normal norsk årsinntekt uten å bli straffet med avkortning to år senere.

NK fastholder vårt krav om minst 2G fribeløp og 30 % avkortning av inntekter over fribeløpet. Hvis ikke dette tas til følge, vil KUD videreføre et system som straffer kunstnere med normale årsinntekter. Dette er på ingen måte holdbart, og vil ramme kunstnere med GI i mange år fremover. Dette går også mot prinsippet som departementet selv fremholder på høringsnotatets side 2: "Det er også viktig å utforme ordninger som stimulerer til aktivitet og egeninntjening, slik at det blir mulig å leve av å skape kunst."

KRAV OM LØNNSVEKSTMEKANISMER FOR GI OG ARBEIDSSTIPEND

Til sist er vi svært misfornøyd over at GI og de nye stipendene ikke foreslås koplet til en lønnsvekstmekanisme, men skal bestemmes i Stortinget i årlige budsjettvedtak. Dette medfører en stor risiko for at GI og de nye stipendene vil benyttes som salderingspost: stå stille på et kronebeløp og derfor devalueres over tid. Vi vil derfor på det sterkeste advare mot dette forslaget, og ber om at både GI og de nye stipendene koples til en lønnsvekstmekanisme. Dette bør også gjelde de ordinære arbeidsstipendene.

For øvrig er vi overrasket over dette forslaget. Lønnsvekst har vært et sentralt tema i dialogen mellom kunstnerorganisasjonene og KUD om forbedring av GI-ordningen siden 2010. Kunstnerorganisasjonene har fremlagt dokumentasjon som har vist at GI (koplet til lønnsveksten i det ellers ubenyttede lønnstrinn 1) har sakkert drastisk akterut ift. norsk lønninger. Mens maksimal utbetaling av GI ved opprettelsen på 70-tallet lå på omlag 60% av et normalårsverk, lå det i 2009 på 45%. Vi opplevde stor forståelse fra KUD i dialogen omkring disse problemstillingene, og oppfattet at det var en tydelig politisk vilje om å sikre en rimelig lønnsvekst fremover.

Det burde være en selvfølge at kunstnernes lønninger skal ha en lik lønnsvekst som øvrige lønninger i Staten. Vi vil på det sterkeste anmode departementet å revurdere dette.

NK foreslår derfor følgende endringer i forskriftene:

2. Bevilgning og fordeling

Størrelsen på arbeidsstipend, arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere, stipend for etablerte kunstnere, stipend for seniorkunstnere og stipend for eldre fortjente kunstnere samt maksimalbeløp for garantiinntekt, fastsettes av Stortinget i de årlige budsjettvedtak. *Beløpet skal minst indeksreguleres i samsvar med årslønnsveksten for statsansatte.* For øvrige stipend fastsetter departementet et maksimumsbeløp for stipendene. Stipendkomiteene innstiller til de ulike stipendtypene etter skjønn og innenfor fastsatt maksimumsgrense.

20.3 Garantiinntektens størrelse

Garantiinntektens maksimumsbeløp fastsettes hvert år i forbindelse med Stortingets budsjettbehandling. *Beløpet skal minst indeksreguleres i samsvar med årslønnsveksten for statsansatte.*

22.3 Stipendets størrelse og 23.3 Stipendets størrelse

Stipendets størrelse skal tilsvare størrelsen på garantiinntekten og fastsettes hvert år i forbindelse med Stortingets budsjettbehandling. *Beløpet skal minst indeksreguleres i samsvar med årslønnsveksten for statsansatte.*

Med vennlig hilsen

Lise Stang Lund
Styreleder